

اسدالله میرزا - بکمیسیون مبتکرات باید رجوع شود (رئیس اجازة ۱۰ دقیقه تنفس دادند) (مجدداً چون رئیس حاضر نبودند در تحت ریاست نایب رئیس دوم ممتازالدوله مجلس تشکیل شد) (از طرف اداره مباشرت لایحه مبنی بر اینکه سه باب اطاق فوقانی و سه باب تحتانی که جزء مجلس شده و لایحه دیگر در خصوص نظامنامه اداره مباشرت بغایت خوب قرائت شد).

ارباب - اولاً در مسئله محاسبات آنچه قانوناً باید اداره مباشرت عمل کند صورت محاسبات را بکمیسیون محاسبات باید بدهد اما اینکه پیشنهاد مجلس شده است برای این است که زودتر ملاحظات خود را بکنند یکی اینکه در بودجه مجلس بودجه نداشته است اداره مباشرت هر چه بنظرش رسیده است بهیئت رئیس تقدیم داشته است مسئله دوم چون شخصاً بنده تنها مشغول این کار بوده ام مستدعیم که این مطلب زودتر از مجلس بگذرد مسئله سوم در باب نظامنامه محاسبات مخصوصاً بنده تقاضا میکنم که آنچه ضمیمه آن نظامنامه شده است که اداره مباشرت لازم دانسته و بعد از این هم ماه به ماه صورت محاسبات اداره مباشرت و در همان نظامنامه محاسبات هم آنچه نوشته شده است که سالی یکمرتبه کمیسیون محاسبات باید خلاصه صورت خود را بکمیسیون محاسبات بدهد.

دکتر اسمعیل خان - کمیسیون محاسبات مدتی است از برای اینکار حاضر بوده است تا حال شروع نکرده است مطابق بودجه که تعیین شده است برای محاسبات تقریباً دستورالعملی نوشته شده است تقدیم مجلس شد.

وکیل التجار - محض استحضار و کلاهی محترم عرض می شود برای تمام شعب مستخدمینی که اینجا هست لازم است که دستورالعملی نوشته شود که در تحت یک نظم صحیحی رفتار نمایند آن مستخدمینی هستند که الان اینجا درب بهارستان هستند الان ده نفرند و چون نمی توانند که آنطور که لازم است مواظبت کنند عده آنها را علی الحساب به ۲۴ نفر نوشته شده است و شبها هم از اول شب تا صبح بیدار هستند و کشیک میدادند و مواظب واردین و خارجین هم هستند خیلی او را مباشرت لازم میدانند که اینها در تحت نظارت خود مجلس باشند و حقوق آنها را خود مجلس بدهد یعنی مستخدم خود مجلس باشند.

وکیل الرعایا - بنده اساساً لازم می دانم که مستخدمین که اینجا لازم است اینها را از هم تفریق بکنیم برای اینکه سه چهار نفر از آنها همیشه اینجا حاضر باشند باید بگوئیم که آن بیست و چهار نفر حاضر باشند.

ممتازالدوله - اینها چند فقره است از طرف اداره مباشرت اینجا رسیده است صورت محاسبه ذیججه و ذیقعه را اگر لازم میدانید رجوع به کمیسیون شود اول نظامنامه اداره مباشرت و میزان بودجه مجلس است لازم می دانم که باین کمیسیون رجوع شود کسی اعتراضی ندارد (گفتند بکدام کمیسیون) (گفته شد بکمیسیون بودجه).

ارباب - بموجب نظامنامه داخلی تعیین مستخدمین بعهده هیئت رئیس تقنینیه است و اداره مباشرت لزوم این را پیشنهاد کرده است در صورتی که هیئت رئیس در اینجا همراه بشوند مشغول مذاکره شویم.

اسدالله میرزا - گویا در نظامنامه نوشته شده است که عده مستحفظ بسته برای شخص رئیس است و آن روز هم درین باب مذاکره شد و گمان میکنم در این باب هیچ رأی مجلس لازم نیست و این مذاکرات که کسی باشد یا نباشد تمام اینها بسته برای خود رئیس است و یکمده را که لازم می دانند از برای حفاظت این عمارت باید از اداره وزارت جنگ بخواهند آنها هم در تحت حکم رئیس مجلس خواهند بود.

ممتازالدوله - پس این مسئله هم راجع میشود بجناب رئیس.

وکیل التجار - اینکه گفته شد از وزارت جنگ خواسته شود مقصود این نبوده است که جزء مستخدمین مجلس باشند و آن عده که برای مستحفظی خواسته شده است آن غیر از این است آنها را باید وزارت جنگ بدهد و حقوق آنها در جزو بودجه مجلس خواهد بود.

میرزا احمد - آنچه که در نظامنامه نوشته شده است این است که این عده جزء نظامی است و با خود وزارت جنگ است که هر قدر لازم است ده نفر یا بیست نفر بدهد ربطی بمجلس ندارد حقوق اینها هم با خود وزارت جنگ است.

اسدالله میرزا - گمان میکنم که در اینجا اشتباهی شده باشد مقصود از مستحفظین بمركز کسی است که سلاح بر میدارد آن در تحت حکم وزارت جنگ است و اگر کسی است که سلاح بر نمیدارد آنرا سرایدار باید بگوئیم یا کسی دیگر و جزو مجلس خواهند بود.

ممتازالدوله - چند چیز را در یک ورقه نوشتن تولید اشکالات میکند مثل اینکه در اینجا دو مسئله نوشته شده است مسئله اول قرار شد بکمیسیون رجوع شود و مسئله دوم در هیئت رئیس می رود و حالا می رود در هیئت رئیس و مذاکره می شود بعد بطوریکه لازم است بمجلس می آید روز شنبه بطوری که جناب رئیس فرمودند چهار ساعت قبل از غروب جلسه علنی منعقد میشود و طرح مذاکرات آن روز مذاکره در خصوص دو ماده نوزده و شصت و دو قانون انتخابات و رایورت کمیسیون اعتبارنامهها راجع بنمایندگان کاشان مذاکره آخری راجع به مناقشات بین بلدیة و مالیه است (مجلس نیم ساعت از شب گذشته ختم شد).

جلسه ۴۵
صورت مجلس یوم شنبه هفدهم شهر محرم الحرام ۱۳۲۸

مجلس سه ساعت ونیم قبل از غروب منعقد شد در تحت ریاست جناب مستشار الدوله.
(معاذالملك) صورت مذاکرات جلسه قبل را قرائت نمود.

حاجی محمد اسمعیل کاشف - در خصوص مباشرت مجلس تعیین نشده است درجه تاریخ خوبست یادداشت شود تا فراموش نشود.

میرزا اسمعیل نویری - در خصوص عده مستحفظین قرار شد بموجب نظامنامه رجوع بشخص رئیس باشد و قرار نشد در هیئت رئیس مذاکره شود.
رئیس - موضوع مذاکرات امروز رایورت کمیسیون راجعه بحل ماده ۱۹ و ۶۲ نظامنامه انتخابات است و ایضاً رایورت کمیسیون راجع بمناقشه بلدیة و مالیه مذاکره آخری در باب رایورت کمیسیون اعتبارنامهها راجع بنمایندگان کاشان.

(ذکاء الملك رایورت کمیسیون حل ماده ۱۹ و ۶۲ نظامنامه انتخابات را قرائت کرد)

رئیس - در اینباب کسی اعتراض دارد؟
(بارة اعتراضات نمودند و مذاکرات زیاد بعمل آمد و بمضامین راجعه بر این بود که مواد نظامنامه بهیچوجه نه محتاج تفسیر و نه محتاج بتعین است و در محل خود واضح و مفهوم ماده شصت و دو بدیهی است بعضی اظهار کردند در صورتیکه محتاج به تفسیر نبود چرا آنقدر اشکالات وارد میشد و چرا انتخابات تمام نیافت و محتاج دانستند این دو ماده رجوع بکمیسیون شود بعضی اظهار میکردند لازم است توضیحی از برای مواد نوشته شود نه بعنوان ماده الحاقیه بالجمله پس از مذاکرات زیاد رئیس اظهار کرد لازم است اخذ رأی شود در باب اخذ رأی هم مقداری مذاکره شد بالاخره قرار شد رأی گرفته شود)

رئیس - رأی میگیریم باین عبارت هر کس باین عبارت رأی دار قیام مینماید هر جا که در نظامنامه انتخابات اسمی از اکثریت تام برده شده است مقصود اینست که اگر دو نوبت اکثریت تام حاصل نشده در نوبت ثالث با اکثریت نسبی اکتفا خواهد شد.
هر کس باین عبارت رأی دارد و قیام نماید (اغلب قیام نمودند).

(رئیس نتیجه اخذ رأی را اعلام نمود باینطور اکثریت حاصل است.)

وثوق الدوله وزیر مالیه - این يك رایورتی است در خصوص لزوم استخدام مأمورین اروپائی برای وزارت مالیه که بنده تقدیم میکنم و نظر باینکه اینمطلب فوری است و باید اصلاحات در دوایر مالیه بشود فوریت آنرا پیشنهاد میکنم.

رئیس - اگر مجلس تصویب میکند این رایورت وزارت مالیه را بکمیسیون قوانین مالیه ارجاع کنیم
مؤتمن الملك - وزیر مالیه گفتند این لایحه فوری است در فوریت آن باید رأی گرفت.

رئیس - بلی اینطور است و چون لازم است رأی گرفته شود باید قرائت شود.

(تقی زاده و وحید الملك اظهار کردند چون رأی گرفته میشود لازم است مذاکره شود و نمیشود در چیزی رأی گرفت که مذاکره در آن شده باشد.)

رئیس - اگر بخواهیم داخل مباحثه شویم لازم است اول بکمیسیون برود.

تقی زاده - عرض کردم چیزی را ممکن نیست در مجلس رأی گرفت مگر آنکه مذاکره در آن شده باشد و بنده عقیده ام اینست که این را فوری حساب نمی کنیم برای اینکه چطور می دانیم فوریت دارد یا خیر تا مباحثه در آن بکنیم و اینکه عرض میکنم نه برای اینکه تنها فوریتش در نظر است بلکه برای شدت اهمیت اینمطلب است و برای اینکه اگر فوری باشد جنگ شور بیشتر نمیشود کرد

و این لازم است زیاد شور شود و رای هم حالا نمی شود در آن گرفت و این مطلب از مطالب اساسی است و من از طرف خودم از وزراء شکایت دارم که يك چنین مطالب مهم را که در نظر دارند هیچکس اطلاع ندارد يك مرتبه می بینیم عصری از آسمان بمجلس نزول میکنند این مطالب نسبت به اهمیتش قبل از وقت باید بمجلس بیاید بلکه در جرائد هم باید منتشر شود تا در این مواد افکار عامه تا یکدرجه معلوم شده و بدست می آید نمی گویم عین قرارداد را اطلاع بدهید همین قدر که تا دو ماه سه ماه تا بیست روز دیگر مسئله استخدام بمجلس خواهد آمد این را اطلاع بدهد.

وزیر مالیه - گمان میکنم روزی که وزراء پروگرام خود را تقدیم مجلس کردند استخدام اروپائیان را هم چون در جزو پروگرام بود تا يك درجه گوشزد عموم کردند و همینقدر را کافی میدانم و در خصوص فوریت و عدم فوریت غرض اینست که بر سایر طرحهایی که بمجلس تقدیم شده است مقدم دارند نه آنکه مباحثات در آن نشود.

وحیدالملک - تا بحال دولایحه از طرف وزارت مالیه پیشنهاد شده است یکی از آن دولایحه هیچ مقدمه نداشته و یکی دارای مقدمه مفصلی است ولی اساسی است و دارای مسائل مشکله است و آنرا هم بطریق فوریت بما پیشنهاد کرده اند بنده عرض می کنم مجلس ماروی دو مسئله اساسی می گردد که یکی راجع بمالیه مملکت است و یکی راجع بقوانین بین المللی است یعنی راجع بمناسبات ماست با ممالک خارجه و هر دو در این لایحه گنجانیده شده و نمی توانیم بگوئیم این فوری است و يك شور در آن بکنیم اولاً باید جلب افکار عمومی در این باب بشود و بعدهم رجوع بشعبات می نمایند تا اگر نواقص و محسناتی دارد درست دقت نمایند و درست این راپورت سنجیده شود و افکار و کلا آماده شود و بعد مطرح شده بعد از تصفیه شدن قانونیت پیدا کند ملاحظه بفرمائید به بینید همان قبول مایر و گرام وزراء را چه سزای تأثیری در خارجه پیدا کرده است بعضی از روزنامهجات مهمه فرنگستان را که می آید بردارید بخوانید به بینید چه می نویسند پس بنده پیشنهاد می کنم چنین لوايح را لازم است قبل از اینکه بمجلس بیاید یکمرتبه بمجلس بدهند یعنی بوقلا بدهند تا املاات خودشان را کرده مطلع باشند

آقاسید حسین اردبیلی - بنده تصدیق فوریت این لایحه را می کنم و عرض می کنم و ما اساساً در پروگرام وزراء تصدیق استخدام اروپائیان را کردیم و اذهان و افکار عمومی نیز متوجه این مسئله هست و فوریت را هم لازم می دانم و فرض از فوریت اینست که بلافاصله شروع بشود و معلوم است نظریات ما هم جلب خواهد شد بمطالب مهمه این لایحه خصوصاً و در این چندروزه دقتها را خواهیم کرد و بنده گمان می کنم خیلی شایان تجسین و تمجید است .

متمین السلطنه - بنده تأیید می کنم فرمایشات آقای آقاسید حسین را و تصدیق می کنم فوریت آنرا و تصور میکنم مقصود وزیر مالیه این

است که این مستخدمین هر چه زودتر اینجا بیایند بهتر است بجهت اینکه اصلاحاتی که در دواير مالیه پیش نهاد کرده اند از برای سنه آتی به بتوانند اجرا فرمایند اگر بنا شود فوریت ندهند گمان می کنم اصلاحاتی که در نظر دارند از برای سنه آتی هم مقصود حاصل نشود و برای رفع اشتباه آقایانی که فوریت آنرا لازم نمی دانستند لابد اینرا عرض کنم در صورتی که می دانند اصلاحات مالیه در سنه آتی باید شروع شود و اصلاحات نمی شود مگر بوجود این قبیل مستخدمین پس لازم است يك مرتبه بکمیسسیون برود آقایان هم اطلاعات لازمه را تحصیل نمایند و يك مجلس بیشتر در مجلس شور لازم نیست بشود عقیده سابق بنده این بود هر چه زیادتر مذاکره در این باب شود بهتر است لکن خوشبختانه در این لایحه نه مثل لایحه که سابق وزیر پست و تلگراف پیشنهاد کرده بود و اسم برده بود در این لایحه ابتدا اسم نشده است که از چه دولتی استخدام خواهیم کرد پس مجلس يك اختیار تامی بآنها می دهد و در این باب چندان منظوری ندارد و لازم میدانم هر چه زودتر از مجلس بگذرد .

وکیل الرعایا - بلی اینکه می گویند فوری است عرض این نیست که فوراً بآن رای بدهند بنده هم فوری می دانم لکن این طوریکه بنده می گویم آنستکه در روز آخر ماه مجرم بآن رای بدهند که دوازده روز بعد از این است و این هم يك چیزی است که امروز بنظر ما نرسیده است بلکه سه سال تمام است تمام عقلای دنیا با ما صحبت میکنند که شما محتاج بمستشارهای خارجه هستید و استخدام اینگونه اشخاص

اسدالله خان - بنده عرض می کنم تصور می فرمائید از روزیکه پروگرام وزراء با اینجا آمده است لزوم استخدام اروپائیان معین نشده است بلکه سه سال است از روزیکه مسبوپر را استخدام کردیم و بنده این مسئله را خیلی فوری می دانم و عرض می کنم در صورتی که فوری هم باشد دو ماه وقت خواهیم داد که در کمیسسیون مطرح باشد و وقتی که بمجلس بیاید بیش از يك شور لازم نیست .

تقی زاده - عجب است خود وزیر مالیه در فوریت حرف ندارد و نمی گویند فوری باشد و آقایان فوریت را ثابت می کنند و از فوریتش مدافعه می کنند در صورتی که این لایحه اساسی و دارای آن اهمیت است که شورهای زیاد در آن بشود و من در این حرف ندارم که بر همه طرحهای خودمان جلو بیندازیم ولی در صورتی که بنا شود فوری باشد فوری را همان فوری که در نظامنامه معین شده است باید قرار بدهیم یعنی در مجلس بیش از يك شور در او نشود و من اینرا صحیح نمی دانم چطور می شود در يك مسئله مهمه که خاطر هیچ يك از آقایان مسبوق بآن نیست يك مرتبه بمجلس بیاید و اخذ رای در آن بشود باید مدافعه های زیاد در آن شده و هر يك از نمایندگان چه از خارج چه از خود وزیر مالیه کسب اطلاعات صحیح در این خصوص بنمایند و بعد دو شور هم در مجلس بشود و اینکه گفته می شود اذهان بآن مسبوق است و از سه سال باینطرف این مسئله در بین است بنده نه در بدو مشروطیت نه در آن مجلس نه بعد تا حال هیچ نشنیده ام و آنچه در پروگرام وزراء بود راجع بمستشار هاست نه راجع بيك خزانه دار

فقط در کتابهای سایرین یعنی در کتاب آبی که از طهران بلندن می رود نوشته شده بود که يك چنین خیالی هست و الا نه در مجلس عمومی با خصوصاً از مایک وزیر یا معاونی تا بحال شنیده نشده است و آن کلامه که در آخر برای دلجوئی ما نوشته شده است که استخدام این مستخدمین برای اینست که خیالات و عقاید نمایندگان مستقیماً اجرا شود بلی در بدو بهمین اسم استخدام میشود لکن بعد می بینیم همانها که باید اصلاح کنند مانع از اصلاحات هستند چنانچه در فزاقخانه امروز همین ترتیب مشاهده میشود و من عمده توجهم بآن جزء اخیر است و آقایانی که بعد از طبع اینرا میبرند و شبها جلوی خود میگذارند و مطالعه میکنند و در حاشیه او چیزها مینویسند چه در خزانه داری و چه در اداره اخذ مالیات مستقیم و چه در اداره تسجیلش و تبعات و استنباطات خودشان را مینویسند بنده در آن جزئیات توجه را لازم میدانم که از کدام مملکت استخدام خواهند شد و این مسئله اول باید مدینه شود در از حیث استخدام راجع بمجلس نباشد از حیث بودجه یعنی از حیث مواجیش راجع بمجلس خواهد شد و آنوقت تا ندانیم از کجا استخدام میشود رای نخواهیم داد .

رئیس - در اینجا فقط مذاکره از فوریت و عدم فوریت میکنیم نه در اساس آن معلوم است يك چنین لایحه مهمی خیلی مذاکرات و ملاحظاتی در اطراف آن باید بشود فقط حالا در فوریت و عدم فوریت آن مذاکره است

وکیل التجار - بنده عرض میکنم پس از آنکه پروگرام وزراء بمجلس آمد گفتیم اینها الفاظ است و وجود کتبی دارد ما منتظریم وجود خارجی آنرا تا یکماه دیگر به بینیم یعنی لااقل تا یکماه دیگر شروع باصلاحات شود و حالا باید تشکر کرد از وزیر مالیه در خصوص این لایحه و می بینیم که وجود خارجی هم که منتظر بودیم پیدا کرده است و این لایحه دارای مطالب مهمه راجع باصلاحات امور مالیات و يك جزء اخیر آن متعلق با استخدام از يك مملکتی است چون آنهم راجع بکلیتات و مواجیش متعلق بیبودجه است بمجلس خواهد آمد و در تمام جزئیاتش صحبت خواهد شد در اینصورت بنده این لایحه را خیلی فوری میدانم و لازم میدانم هر چه زودتر شروع شود و آنجزء آخر هم در موقع خودش بمجلس خواهد آمد

اسدالله میرزا - بنده میخواهم بدانم اختلاف بین فوریت و عدم فوریت چیست بنده فوریت و عدم فوریت را بمناسبت اهمیت مطلب میدانم و این لایحه را خیلی مهم می پندارم عرض میکنم ممکن است ما این لایحه را در صورت مجلس جزء موضوعات فوری قرار بدهیم و بعد از مراجعت ار کمیسسیون دو شور در آن بشود

رئیس - پس رای میگیریم در فوریت و عدم فوریت این لایحه هر کس فوری میداند قیام نماید و در نظامنامه هم میدانم معنی فوریت چیست

تقی زاده - وزیر خودش فوریت را نمیخواهد **وزیر مالیه -** بنده کلاً در کمیسسیون عرض کرده ام که بيك جلد از نظامنامه داخلی بما بدهند

تا تکلیف خودمانرا بدانیم و بنده چون نظامنامه داخلی را ندیده ام اصطلاح مجلس را در فوریت و عدم فوریت نمیدانم چیست همین قدر عرض میکنم بر سایر طرحهاییکه بمجلس داده شده است مقدم دارند چون این اصلاحات خیلی مهم است و اینکه گفته شده که از کجا استخدام خواهد شد بنده اشاره کرده بودم که این از نقطه مالیه پیشنهاد میشود و معلوم است در این خصوص در مجلس و در کمیسیونها مذاکرات زیاد خواهد شد همین میشود و در موقع خودش و باتفاق هیئت وزراء و مجلس از هر جا که صلاح دانند تصویب نمایند استخدام خواهد شد عجلالتادراین خصوص مذاکره نمیکنم.

رئیس - مقصود از فوریت در نظامنامه اینست که پس از مراجعت از کمیسیون فقط یک کشور در مجلس میشود و رای گرفته میشود.

وزیر مالیه - آنطور لازم نیست لکن زودتر بکمیسیون برود و مراجعت نماید.

رئیس - پس ارجاع میشود بکمیسیون قوانین مالیه

مقیم السلطنه - این باید بکمیسیون بودجه برود نه به کمیسیون قوانین مالیه این راپورت متضمن سه مطلب بود يك مقدمه يك اصول اصلاحات يك نتیجه که عبارت از استخدام است و صحبت در مقدمات نیست صحبت در اصل نتیجه است و باید بکمیسیون بودجه برود.

اسدالله میرزا - چون اصل لایحه راجع بقوانین اصلاحات مالیه است بدو بکمیسیون قوانین مالیه میرود پس از آنکه در آنجا تصویب شد در خصوص حقوق و مواجیش رجوع بکمیسیون بودجه میشود.

حاجی محمد اسمعیل کاشف - چون این مسئله خیلی مهم است پس از مراجعت از کمیسیون و آمدن بمجلس چون خاطر آقایان مستحضر نیست خیلی طول خواهد کشید لازم است مجاز باشند آقایان و کلا در حضور در کمیسیون تا از اطلاعات و مذاکرات اعضای کمیسیون کسب اطلاعات لازمه کرده در مجلس چندان طول نکشد.

رئیس - البته در مجلس توضیحات لازمه بقدریکه آقایان را مسبوق کنند خواهند داد.

مؤتمن الملک - اینجا گفته شد در مطالب فوری يك شور در مجلس خواهد شد لازم هست یاد آوری کنم که در مطالب راجع بودجه هم يك شور باید بشود چون این راجع بکنترات هم هست خوبست فردا پس فردا در این باب صحبتی شود که کنترات بمجلس باید بیاید یاخیر بعد از محقق شدن آن آنوقت تجزیه بشود این لایحه یکجزش را رجوع بقوانین مالیه میکنیم و یکجزش رجوع به بودجه است بکمیسیون بودجه رجوع میشود و در این جزء بموجب نظامنامه يك شور کافی است.

تقی زاده - يك جزء از سه جزء این لایحه راجع بودجه است والا مالیات غیر مستقیم را مستقیم کردن و جمع آوری مالیه دولت بیک طریق منظم و تشکیل اداره تسجیل و غیره تمام راجع بقوانین مالیه است اگر اینها را قانون نمیدانند يك مطلبی است والا يك جزء اخیرش راجع بباستخدام چند نفر اردوایی است و در خصوص مواجب آنها بلی باید

بکمیسیون بودجه رجوع شده يك شور هم کافی است
مؤتمن الملک - ممکن است يك اداره تشکیل کنیم قانون هم بگذاریم ولی بگوئیم نمیخواهیم مستخدم از خارج بیآوریم بگمراه هم وضع قانون میکنیم هم مستخدم میآوریم پس دو مطلب است اولی راجع بقوانین مالیه است باید دقتهای زیاد شده دو شور در مجلس بشود و ثانی راجع به بودجه است و يك شور در آن کافی است و اینکه کنترات باید بمجلس بیاید یاخیر این يك مسئله علیحده است و بنده عرضم این بود که پیش بینی کرده باشیم و قبل از وقت در این خصوص معین باشد که باید کنترات بمجلس بیاید یاخیر و باید با وزیر مالیه در این خصوص صحبت شود.

مقیم السلطنه - عرض بنده اینست که در اظهارات نمایندگان خربست قدری دقت کنیم و مجبور بکنیم نمایندگان را بتکرار اگر اول بعراض بنده التفات فرموده بودند فرمایشات آقای تقی زاده لازم نبود و اگر این ترتیبات را منظور داریم يك ثلث مذاکرات کم میشود بنده عرض کردم این لایحه دارای دوسه مقدمه است که هر يك نتیجه دارد و نتیجه تمام آنها استخدام چند نفر است و از باب مواجیش راجع بکمیسیون بودجه است همان قسم که آقای مؤتمن الملک گفتند پس لازم است بهمان کمیسیون رجوع شود.

اسدالله میرزا - تعجب میکنم از اینکه يك مسئله داخلی آنقدر مذاکره میشود این لایحه حاوی است اصلاحات لازمه مالیه را و يك جزش متعلق بمستخدمین است آنها بمجلس خواهد آمد بعد از آنکه اصل مطلب در کمیسیون قوانین مالیه تصویب شد آنوقت در این خصوص صحبت میکنیم چنانچه مسئله استخدام مسیو بیرو در سابق بمجلس آمده و بنده عقیده ام اینستکه يك کنتراتیکه تا بحال شده است همان است که بمجلس آمد و از مجلس گذشت اینهم همان قسم پس از تصویب کمیسیون قوانین مالیه بمجلس خواهد آمد.

وکیل التجار - بنده عرض میکنم در صورتی که این مسئله را فرض کنیم از هر جهت متعلق بودجه است باز نمیشود گفت يك شور در آن کافی است برای اینکه در بودجه هم که يك شور را کافی دانسته اند در صورتی است که راجع بیک سال است اما در چیزی که راجع بامور سنواتی است و سالها باید دولت و ملت يك بولی بدهد چطور میشود بیک شور قناعت کرد البته ملاحظات زیاد و دقتهای تمام در آن خواهد شد چیزیکه هست اینستکه لازم است در کمال سرعت و شتاب این مسئله تعاقب شود و هر چه زودتر از مجلس بگذرد چون اساس اصلاحات مالیه میتوان گفت بسته بهمین اقدامات است.

رئیس - خیلی از آقایان اجازه خواسته اند و گمان میکنم مذاکره کافی باشد حالا تصویب میکنند بکمیسیون قوانین مالیه و کمیسیون بودجه رجوع شود؟ (اغلب تصویب کردند)

(وزیر پست و تلگراف نظامنامه اداره پست را تقدیم کرد نظامنامه دارای مقدمه بود آن مقدمه را خود وزیر قرائت کرد مشعر بر اینکه که این نظامنامه اداره پستخانه است که تقدیم مینمایم و متمنی است که زودتر از مجلس بگذرد تا بموقع اجرا گذارده شود.)

رئیس - يك ربع تنفس است - (۲۵ دقیقه قبل از غروب مجدداً مجلس منعقد شد و ذکاء الملک شروع بقرائت نظامنامه اداره پست نمودند که محتوی شصت فصل بود.)

مقیم السلطنه - مقرر فرمایند زودتر طبع توزیع شود.

رئیس - یکی از موضوعات امروز راپورت کمیسیون راجع بمناقشه بین بلدییه و مالیه بود لکن نظر باینکه بمجلس غروب ختم شود رجوع به شنبه آتی میشود.

آقای آقا میرزا محمد صادق طباطبائی يك هفته مرخصی خواسته بودند برای کسالت حضرت حجة الاسلام آقای آقا میرزا سید محمد طباطبائی و کسالت ایشان در این موقع خیلی موجب تاسف و تحسرات لکن چون مراقبت بحال ایشان راجع بایشان است باینجه مرخصی خواسته اند که اگر گاهی دیر آمدند جزء غائبین منظور نتوانند و این مرخصی از ۱۵ محرم است موضوع مذاکرات جلسه آتی را پورت کمیسیون بودجه راجع بهفت فقره متوفیات است طبع و توزیع شده راپورت کمیسیون مبتکرات راجع بطرح.

آقای تقی زاده قرائت آخری راپورت کمیسیون اعتبارنامه ها راجع بنمایندگان کاشان و از کمیسیونها خواهش میشود زودتر مطالب را بمجلس بدهند که موضوع مذاکرات جلسه را چند روز قبل بتوانیم تعیین کنیم.

(رئیس حرکت کرد مجلس ختم شد)

جلسه ۴۶
صورت مذاکرات سه شنبه بیستم
شهر محرم الحرام ۱۳۲۸

سه ساعت و نیم قبل از غروب مجلس در تحت ریاست آقای مستشارالدوله منعقد گردید (خلاصه مذاکرات مجلس قبل رامعاضد الملک قرائت کردند).

ارباب کیخسرو - بنده می بینم سه جلسه است صورت درست غائبین نوشته نمیشود در آن جلسه قبل چند نفر دیر آمدند اسمشان برده نشده تقریباً نه نفر دیر آمدند در جلسه حالیه دیر آمدند.

معاضد الملک - بموجب نظامنامه داخلی بایستی اداره مباشرت صورت غائبین را بنویسد در صورت مجلس نوشته نخواهد شد.

ارباب - اداره مباشرت بایستی صورت اسامی غائبین را بنویسد ولی باید در صورت مجلس هم نوشته شود که لامجاله همین خودش يك تنبیهی باشد که دیر نیایند.

رئیس - موضوع مذاکره امر از چهار فقره است راپورت کمیسیون راجع بمناقشه بین بلدییه و مالیه قرائت آخری راپورت کمیسیون اعتبارنامه ها راجع بنمایندگان کاشان هفت فقره راپورت کمیسیون بودجه راجع به متوفیات راپورت کمیسیون مبتکرات راجع بطرح آقای تقی زاده ولی قبل از آنها دو فقره تلگراف است که آنها را کمیسیون عراض بمجلس ارجاع کرده و لازم دانسته که در مجلس قرائت شود (دو فقره تلگراف قرائت شد) (اول از نایب حسین کاشانی در اظهار توبه از رفتار سابقه با عبارات عاجزانه دوم از انجمن رشت مبنی بر این که در تلگراف